

رهبان انقلاب در دیدار با اعضای دولت جدید منطق و فرآیند حمایت از نهاد دولت را تشریح کردند

آقای کشور دوست

فرهنگیختگان

روز گذشته (سه‌شنبه) اولین دیدار اعضای هیات دولت چهاردهم با رهبر انقلاب انجام شد و آیت‌الله خامنه‌ای به مناسبت هفته دولت با کابینه‌ای که به‌طور کامل از مجلس رای اعتماد گرفتند، دیدار و گفت‌وگو کردند. در ابتدای این دیدار، مسعود پزشکیان «رسیدگی به مناطق محروم» و «توجه به کسانی که دیده نمی‌شوند» را دو کارویژه مهم دولت خود خواند و اعلام کرد که قدم اول در مسیر اصلاح امور کشور وحدت، همدلی، اعتصام به حبل‌الله و انسجام تحت هدایت‌های رهبری است تا بتوانیم در برابر تمام مشکلات و دشمنان مان بایستیم. در ادامه رهبر انقلاب هم به سخنرانی پرداختند و مواردی را به اعضای دولت چهاردهم توصیه کردند. شناخت ظرفیت‌ها، استعدادها و منابع، به‌کارگیری افراد جوان، مومن، انقلابی، متعهد و پرتلاش، استفاده از کارشناسان متخصص، تأکید بر سفرهای استانی و میان مردم بودن، اولویت‌بندی فرصت‌ها، پرداختن به مساله فضای مجازی و هوش مصنوعی، اشاره به مشکلات اقتصادی و ترسیدن از موانع از جمله توصیه‌های ایشان به دولتمردان بود. در این گزارش به بررسی نکات سیزده‌گانه ایشان خطاب به دولت پرداخته‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

بیشتروز را نمی‌شناختم و گفتم نظری ندارم

انتخاب وزرای دولت پزشکیان با هماهنگی رهبر انقلاب از مسائل بحث‌برانگیز روزهای اخیر بود. رئیس‌جمهور در آخرین روز بررسی وزرای کابینه‌اش اعلام کرد که در انتخاب وزرای پیشنهادی خود با رهبر انقلاب هماهنگ بوده و حتی ایشان بر بودن برخی از این وزرا تأکید داشته‌اند. روز گذشته این موضوع یکی از اولین محورهای بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در دیدار هیات دولت جدید بود. ایشان درباره چگونگی مشورت رئیس‌جمهور با ایشان درباره کابینه گفتند: «بنده تعدادی را که می‌شناختم یا درمورد صلاحیت آنها از منابع مورد وثوق مطمئن شده بودم، تأیید و بر برخی اسامی تأکید کردم اما درباره تعداد بیشتری که نمی‌شناختم گفتم نظری ندارم که ایشان توانست مجلس را قانع کند و برای همه رای اعتماد بگیرد. امروز همه وزیران محترمی که مورد اعتماد رئیس‌جمهور و مجلس قرار گرفته‌اند مقامات عالی‌رتبه کشورند و وظیفه همه، حمایت و کمک برای موفقیت آنهاست.»

در فرصت ۴ ساله می‌توان کارهای بزرگی کرد

فرصت خدمت به مردم و تلاش برای پیشرفت کشور نعمتی است که همیشه مورد تأکید رهبر انقلاب بوده است. آیت‌الله خامنه‌ای در اولین نکته خطاب به دولت جدید، به این موضوع اشاره کردند و افزودند: «این امانت خدا و مردم را قدرشناسی کنید و بدانید فرصت چهار سال خدمت به سرعت برق و باد می‌گذرد؛ البته در همین مدت هم می‌توان کارهای بزرگی کرد.» ایشان در این جلسه یاد سیدابراهیم رئیسی را هم زنده کرده و درباره تلاش سه‌ساله او گفتند: «امیرکبیر در مدت سه سال کارهای بزرگی انجام داد و رئیسی عزیز هم در حدود سه سال خدمت برخی پایه‌گذاری‌های خوبی انجام داد که ان‌شاء‌الله ثمره آن به کشور خواهد رسید.»

شرط کارآمدی دولت، شناخت ظرفیت‌هاست

دیدارهای رهبر انقلاب با دانشجویان، نخبگان و مدال‌آوران ناشی از اهمیت ایشان به استعدادها و ظرفیت‌های فعال کشور است. ایشان روز گذشته در دیدار با هیات دولت چهاردهم هم این موضوع را مورد توجه قرار داده در دومین نکته، شناخت این‌دسته و ظرفیت‌ها را شرط کارآمدی دولت دانستند و گفتند: «مثال‌های زیادی وجود دارد که در گذشته برخی مسئولان، استعدادها و ظرفیت‌های داخلی را نشناختند یا باور نداشتند و از این جهت ضررهایی به کشور وارد شد.» کشور ما علاوه بر ظرفیت‌های انسانی، در حوزه منابع طبیعی هم غنی است و فرصت‌های ارزشمندی دارد. آیت‌الله خامنه‌ای ظرفیت‌های طبیعی و فراوان و ارزشمند، موقعیت جغرافیایی، قرار گرفتن میان چهارراه شمال و جنوب و غرب و شرق جهان و سواحل طولانی را از جمله ظرفیت‌های مادی خواندند و افزودند: «ایمان مذهبی و سیاسی مردم و استعدادهای انسانی و میلیون‌ها جوان تحصیلکرده ثروت بی‌بدیلی است که اگر آنها را بشناسیم و از فکر و نیرویشان استفاده کنیم، بسیاری از مشکلات حل می‌شود.» ایشان همچنین ملت ایران را دارای ظرفیت نابه‌سازی خواندند و با اشاره به نام‌دارانی چون خواجه نصیرالدین طوسی، ابن‌سینا، ملاصدرا و زکریا رازی گفتند: «اینها نشانه ظرفیت بی‌کران پرواز فکری ملت ایران است و اکنون نیز می‌توانیم از جوانان با استعداد کشور، نابغه پرورش دهیم.» ظرفیت‌های سیاسی هم از موضوعات مورد توجه رهبر انقلاب بود که در دیدار روز سه‌شنبه، مطرح شد. ایشان ظرفیت‌های سیاسی، عمق راهبردی و قدرت منطقه‌ای را از دیگر ظرفیت‌های ایران دانستند و افزودند: «تجربه‌های مثبت و منفی ۴۵ سال اخیر نیز جزء ارزنده‌ترین نکات است که باید مورد توجه قرار گیرد.»

۱۰۰ مدیر جوان، قوی و آماده تحویل دهید

تیین نکات ضروری در انتخاب همکاران دولت جدید سومین نکته سخنان رهبری در این دیدار بود. ایشان گفتند: «همکاران جوان، مومن، انقلابی، متعهد و پرتلاش را انتخاب کنید تا گروه‌ها را باز کنند و با پرورش آنها در مدیریت‌های زده‌های مختلف از پایین، به‌تدریج نسلی از مدیران برجسته و پرتلاش برای فردای کشور شکل گیرد.» ایشان خطاب به رئیس‌جمهوری گفتند: «۱۰۰ جوان با این خصوصیات را به کار بگیرید و در پایان دولت، ۱۰۰ مدیر قوی و آماده تحویل دهید که این کار بسیار بزرگی خواهد بود؛ البته شهید رئیسی هم در این زمینه توفیقاتی داشتند.»

کارشناسی که به دنبال نسخه‌های منسوخ باشد فایده ندارد

یکی از پرتکرارترین مفاهیمی که پزشکیان قبل و بعد از انتخابات از آن استفاده کرده، به‌کارگیری کارشناسان است. پزشکیان در میزگرد‌ها و مناظرات انتخاباتی معمولاً سوالات تخصصی را پاسخ نمی‌داد و آن را به تصمیم کارشناسان و متخصصان ارجاع می‌داد. با این حال رهبر انقلاب هم سومین توصیه خود به دولت را حول این محور قرار دادند و تأکید کردند: «درباره استفاده از کارشناسان عقیده واضح دارم؛ چراکه این کار ضمن پیشبرد کشور و رضایت مردم، حکمرانی را خردمندانه و اندیشه‌ورزانه می‌کند و از دایره کار محلی، رفاتی و توصیه‌ای نجات می‌دهد. در استفاده از کارشناسان باید مراقب بود تا تشنیه‌های ذهنی غلط در لباس و ادبیات کارشناسی خود را تحمیل نکنند.»

ایشان با استناد به فرمایش حضرت علی (ع) افزودند: «در مشورت و خواستن نظر کارشناسی نباید با بغیل، ترسو و حریص مشورت کرد؛ چراکه خلیقات رفتاری آنها در رای کارشناسی و مشورت‌هایشان اثر می‌گذارد و مشکل ایجاد می‌کند.» آیت‌الله خامنه‌ای در ادامه ایمان، صداقت، شناخت و اعتقاد به توانمندی‌های داخلی و ملی را ویژگی‌های ضروری کارشناس مفید دانسته و گفتند: «کارشناسی که به دنبال نسخه‌های نسخ‌شده و قدیمی و بی‌اعتبار خارجی است، هیچ فایده‌ای ندارد.»

سفر استانی و حضور بین مردم را دنبال کنید

یکی از پرتکرارترین خاطراتی که از رئیس‌دولت قبل در سفرهای استانی متعدد اوست، در دوره سه‌ساله ریاست جمهوری سیدابراهیم رئیسی منتقدان او این سفرها را عوام‌فریبی می‌دانستند. رهبر انقلاب در توصیه دیگر خود مسئولان دولت را به حضور در بین مردم سفارش کردند و گفتند: «به این حرف‌ها که اگر سفر استانی کردید بگویند پولپرلیسم و عوام‌گرایی است، توجه نکنید؛ چراکه اطلاع از متن زندگی مردم با کارتابل و گزارش‌های کتبی امکان‌پذیر نیست، حتی اگر گزارش‌های خوبی باشد؛ بنابراین سفر استانی و حضور در بین مردم از جمله روستاها و تصمیم‌گیری براساس مشاهدات و شنیده‌ها را دنبال کنید.»

انگیزه ورود به میدان عدالت در رئیس‌جمهور وجود دارد

پیگیری «عدالت» امر مهمی بود که رهبر انقلاب به عنوان ششمین توصیه خود به دولت مطرح کردند. این موضوع به عنوان یکی از آرمان‌های انقلاب اسلامی همیشه مورد تأکید بوده است. چنانچه ایشان روز هفت خرداد ۱۳۹۹ در پیامی که به مناسبت آغاز به کار مجلس یازدهم صادر شد، تصریح کردند: «باید اذعان کنیم که در دهه پیشرفت و عدالت، نمره مغلوبی در باب عدالت به دست نیارده‌ایم.» روز گذشته ایشان با اشاره به تصویب و اجرای برنامه‌ها و قوانین مختلف تعیین‌تأثیر آنها در تحقق عدالت را بسیار مهم برشمردند و گفتند: «چند سال قبل مساله پیوست عدالت را مطرح کردیم و گفتیم که برای هر قانون و تصمیم مهم باید پیوست عدالت تهیه شود که مرحوم آقای رئیسی نیز مقداری در این زمینه پیش‌رفت و کارهای انجام داد اما نیمه‌کاره ماند.»

رهبر انقلاب پیوست عدالت را نه یک کار اداری و فرم‌گذاری و تشریفاتی ضمیمه به قوانین بلکه یک امر واقعی و در متن قوانین و برنامه‌ها خواندند و افزودند: «پیوست عدالت یعنی مراکزى مانند سازمان برنامه‌بودجه که تصمیم‌سازی یا آماده‌سازی لوایح و قوانین را برعهده دارد یا گروهی از طرف رئیس‌جمهور موظف شوند که تأثیر برنامه‌ها و قوانین را بر شاخص‌های عدالت اجتماعی ازجمله فاصله طبقاتی بسنجند و در صورت افزایش شکاف طبقاتی آن قسمت از برنامه را حذف کنند.» ایشان با اشاره به اطلاع از تولید نرم‌افزاری به دست گروهی از جوانان دانشگاهی درخصوص انطباق برنامه‌ها و قوانین با پیوست عدالت، مسئولان را به دعوت از این گروه و استفاده از محصول آنها درصورت مفید بودن توصیه و تأکید کردند: «عدالت با گفتن و بیان مکرر زبانی محقق نمی‌شود بلکه انگیزه و ورود در میدان می‌طلبد که خوشبختانه این انگیزه در رئیس‌جمهور وجود دارد و باید به‌گونه‌ای عمل شود که هیچ مسئولی نتواند از راه منتهی به عدالت، تخلف کند.»

۷ با توجه به منابع و فرصت‌ها، اولویت‌بندی کنید

توصیه دوم رهبر انقلاب به دولت، شناخت استعدادها و ظرفیت‌ها بود. حلال‌آیت‌الله خامنه‌ای در توصیه هفتم، رعایت اولویت‌ها با توجه به منابع و فرصت محدود و کارهای زیاد پیش‌رو را مورد توجه قرار دادند. هرچقدر هم ظرفیت‌ها و فرصت‌های کشور شناسایی شود، بدون اولویت‌بندی بازدهی کافی نخواهند داشت. بنابراین اولویت‌بندی امر مهمی است که کم‌توجهی به آن می‌تواند ضربه‌های جبران‌ناپذیری به این ظرفیت‌ها و منابع بزند. ایشان در این باره توضیح دادند: «برخی اولویت‌ها مربوط به مسائل فوری مانند مساله تورم و گرانی است که باید به‌صورت مناسبی آنها را حل کرد اما برخی اولویت‌ها ناظر به مسائل زیرساختی است که اگر امروز از آن غفلت شود ۱۰ سال بعد باید به ناچار آن کار را آغاز کرد.» رهبر انقلاب انرژی هسته‌ای را ازجمله اولویت‌های زیرساختی و ضروری برای آینده کشور دانستند و با ناوارد دانستن برخی اظهارات تردیدآمیز درباره فواید آن گفتند: «کشور نمی‌تواند خود را از یک مساله علمی، فنی و پیشرفته دنیا محروم کند و با عقب‌افتادن از این مسیر سال‌ها بعد به دنبال آغاز آن باشد.» آیت‌الله خامنه‌ای، طرح‌های دولت در زمینه تکمیل مسیرهای شمال - جنوب و شرق - غرب را با توجه به ظرفیت‌های ارتباطی مهم کشور یکی دیگر از اولویت‌های غیرقابل‌صرف‌نظر خواندند و اضافه کردند: «مساله امنیت غذایی، خودکفایی در گندم، روش‌های نوین آبیاری در کشاورزی، توسعه بخش‌های پالایش نفت و استفاده هرچه ممکن از امکانات برای به‌کارگیری شیوه‌های جدید استخراج نفت و گاز و همچنین تولید محصولات متنوع و پرشمار در بخش‌های پایین‌دستی از دیگر اولویت‌های مهم پیش‌روی کشور است.»

فضای مجازی، واقعیتی در زندگی مردم است

یکی از مهم‌ترین اموری که زیست مردم در همه سطوح را درگیر کرده، فضای مجازی است. موضوع مهمی که تاکنون سعی شده با قانون‌گذاری و پیگیری لواحی ازجمله «صناعات» مدیریت شود اما آنچنان‌که باید موفق نبوده و نتوانسته این فضا را که به تعبیر رهبر انقلاب، «واقعیت رو به توسعه در زندگی مردم» است را مدیریت کند.

این موضوع نکته هشتم رهبر انقلاب خطاب به دولتمردان بود. ایشان در این باره گفتند: «امروز فضای مجازی دیگر مجازی نیست بلکه واقعیت رو به توسعه در زندگی مردم است؛ بنابراین در فضای مجازی باید حکمرانی قانونمند وجود داشته باشد.» ایشان تعبیر سابق خود از فضای مجازی کشور به «رها و ول» بودن را ناشی از نبود «حکمرانی قانونمند» خواندند و گفتند: «اگر در این زمینه خلأ قانونی دارید، قانون مورد نیاز را ایجاد کنید و براساس آن زمام کار را به دست بگیرید، همچنان‌که در همه دنیا با جدیت این کار را می‌کنند؛ به‌گونه‌ای که اکنون می‌بینید فرانسوی‌ها آن فرد را به خاطر نقض حکمرانی خود بازداشت کرده‌اند. نقض حکمرانی قابل‌قبول نیست. کشور در اختیار شمامست و در قبال آن وظیفه و مأموریتی دارید و نباید اجازه دهید حکمرانی شما را نقض کنند.» سوءبرداشت‌ها از بیانات رهبر انقلاب درباره مساله فضای مجازی منجر به واکنش ایشان به این موضوع شد و ایشان با اشاره به روشن بودن مبنای حرف‌شان درباره فضای مجازی و درعین‌حال اصرار برخی افراد بر سوءبرداشت یا فهم غلط گفتند: «اگر فضای مجازی در کشور پروداری از این فناوری هستند اما این استفاده نباید ما را فریب دهد زیرا صرف بهره‌برداری امتیاز نیست، بلکه باید بر لایه‌های عمیق و متنوع این فناوری مسلط شد.» ایشان برخلاف برخی از باورهای موجود، عقب‌ماندن از تسلط بر لایه‌های عمیق هوش مصنوعی را موجب ایجاد یک محدوده انحصاری دیگر مانند انرژی اتمی به دست کشورهای مسلط بر این فناوری دانستند و ادامه دادند: «درصورت طلبان و قدرت‌طلبان دنیا در آینده یک آژانس هوش مصنوعی ایجاد می‌کنند و اجازه ورود کشورهای دیگر به برخی بخش‌ها و لایه‌های آن را نخواهند داد.»

افزایش عرضه، کلید حل مشکلات اقتصادی است

کمتر از شش ماه پیش، رهبر انقلاب در بخشی از پیام خود درباره آغاز سال جدید اعلام کردند که در سال جدید نیز مساله عمده کشور همچنان «اقتصاد» است زیرا نقطه ضعف اساسی کشور در این حوزه بوده و باید در

این زمینه فعال عمل شود. ایشان در دیدار با اعضای دولت چهاردهم هم مشکلات اقتصادی کشور را یادآور شدند و کلید حل آنها را در تولید و تقویت و افزایش عرضه دانستند و گفتند: «با تقویت و جدی‌گرفتن مساله تولید، مشکلات تورم، اشتغال و ارزش پول ملی حل می‌شود.» آیت‌الله خامنه‌ای لازمه پیشرفت تولید ملی را کمک دولت و بهبود مسائلی از جمله محیط کسب‌وکار خواندند و با اشاره به دیدار چند ماه قبل خود با جمعی از کارآفرینان افزودند: «توانایی‌های در اختیار فعالان بخش تولید شگفت‌آور است که البته همه آنها معتقدند برای تقویت تولید، به کمک دولت احتیاج دارند.»

وزیر بهداشت مساله جدی جمعیت را پیگیری کنید

معرفی محمد رضا ظفرقندی به عنوان وزیر پیشنهادی بهداشت با انتقاداتی بسیاری روبه‌رو شد. این انتقادها ناشی از موضوعی بود که او در زمان نازآرمانی‌های ۱۴۰۱ مطرح کرده و با این اظهارات، منتقدان زیادی برای خود دست و پا کرده بود. شدت این انتقادها باعث شده بود کار اخذ رای اعتماد برایش سخت شود اما در نهایت توانست اولین چالش پیش‌روی خود برای رسیدن به وزارت بهداشت را به سلامت پشت سر بگذارد. با این وجود ظفرقندی تنها وزیری بود که روز گذشته مورد خطاب رهبر انقلاب قرار گرفت و مأموریت ویژه ایشان به او محول شد. آیت‌الله خامنه‌ای در توصیه دهم خود با اشاره به خطر پیروی زود هنگام جمعیت کشور، بر ضرورت پویایی و انعطاف سیاست‌های متناسب با نیازهای کشور تأکید کردند و گفتند: «وزیر بهداشت به‌طور جدی مساله جمعیت را پیگیری کند و با اقدامات لازم ازجمله نظارت بر شبکه بهداشت جلوی موانع افزایش جمعیت را بگیرد؛ چراکه کشور به جمعیت جوان احتیاج دارد و در صورت دچار شدن به عاقبت تلخ پیروی جمعیت، دیگر علاجی وجود ندارد.»

از موانع ترسید

تحریم‌هایی که پی‌درپی بر کشور اعمال می‌شود، سرزمین ما را با موانع سختی روبه‌رو کرده است. با این حال همیشه تأکید بر این بوده که نباید تحریم‌ها مانع از پیشرفت کشور شود. کمتر کشوری می‌تواند زیر فشار این فهرست بلندبالای تحریم دوام بیاورد. پیرو همین موضوع آیت‌الله خامنه‌ای در توصیه یازدهم، نهراسیدن از موانع را مورد تأکید قرار دادند و با اشاره به این واقعیت که هیچ برنامه و کاری بی‌مانع نیست، افزودند: «گزینه اول بعضی‌ها در برخورد با موانع، عقب‌نشینی است اما این رویکرد خطاست و باید از مانع عبور کرد یا آن را دور زد و البته بعد از انجام همه کارها، گاهی یک عقب‌نشینی تاکتیکی هم ممکن است لازم باشد اما نباید به محض برخورد با مانع از حرف و رأی خود عقب‌نشینی کرد.»

تعامل با دشمن آری؛ امید بستن به او خیر

تحریم‌ها علاوه بر ایجاد مشکل در داخل، روابط خارجی ما را هم متأثر از خود کرده است. همچنین جدال بر سر تعامل کردن یا نکردن هم محل بحث مهمی بود که البته در سال‌های اخیر کم‌رنگ‌تر شده و در حال جایگزین شدن با بحث نحوه تعامل است. موضع همیشگی رهبر انقلاب اما تعامل هوشمندانه بوده است. ایشان در نکته دوازدهم با تأکید بر اینکه به دشمن نباید امید بست و منتظر آن ماند، گفتند: «این واقعیت در سخنان رئیس‌جمهور و اظهارات چند روز قبل وزیر امور خارجه نیز وجود داشت؛ البته این منافاتی ندارد که در جایی با دشمن تعامل کنیم، بلکه مساله این است که نباید به او امید بست و اعتماد کرد.»

توجه بیش از پیش به رفتارها در دولتمردان ضروری است

آخرین توصیه رهبر انقلاب به دولتمردان چهاردهمین کابینه، توصیه به معنویت و ارتقای ایمان و اعمال عبادی، انس بیشتر با قرآن و تضرع به درگاه پروردگار بود. ایشان با اشاره به الگو بودن مسئولان در چشم مردم و کارکنان دستگاه‌ها، توجه بیش از پیش به رفتارها را در دولتمردان ضروری دانستند و برای دولتمردان در خدمت به اسلام و مردم و ایران، موفقیت آرزو کردند.»

بازگشت ظرفیت

در حاشیه این دیدار اما حضور محمد جواد ظریف، سوزده بسیاری از فعالان و رسانه‌ها شد. او که پیش از این به سمت معاون راهبردی رئیس‌جمهور منصوب شده بود، با انتشار پستی در شبکه اجتماعی ایکس استفا کرد و به همین دلیل کمتر کسی حضور او را در این دیدار پیش‌بینی می‌کرد. در نهایت او در این جلسه حضور یافت و پس از آن با انتشار پستی در ایکس خبر از بازگشت کابینه را داد. او در این باره نوشت: «پس از پیگیری‌ها و رایزنی‌های مدیرانه ریاست محترم جمهوری و با دستور کتبی ایشان، با تکرار به خدا و امید به همراهی و راهنمایی مردم بزرگوار، انجام وظیفه در معاونت راهبردی رئیس‌جمهور ادامه خواهم داد.»